

УДК 821.111(73)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-1-21>

Андрій ГУРДУЗ,
orcid.org/0000-0001-8474-3773
кандидат філологічних наук, доцент,
докторант кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства
Бердянського державного педагогічного університету
(Бердянськ, Запорізька область, Україна) gurdai@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ В ГЕКСАЛОГІЇ РЕНСОМА РІГГЗА «ДІМ ДИВНИХ ДІТЕЙ»

Фентезі перших десятиліть ХХІ ст. розвиває нові художні параметри і ставить соціально значимі завдання. Репрезентативною та інноваційною у фентезі початку ХХІ ст. є гексалогія Р. Ріггза «Дім дивних дітей», фокусована переважно на питаннях існування єврейського народу, а саме його місця серед інших народів, критичних для його виживання історичних етапів і перспектив майбутнього. При цьому наведені проблеми розглядаються американським письменником у різнонаціональному історичному контексті, а сама гексалогія перебуває в тісному зв'язку з фентезійною та фольклорно-міфологічною традицією. З огляду на унікальний підхід до панорамного зображення єврейської історії актуальним є дослідження оптики сприймання цієї національної культури в сучасній літературі США.

У статті вперше визначено специфіку ідейно-художньої концепції гексалогії в аспекті національного (єврейського) питання. Ключовим є виявлення динаміки переосмислення письменником образів як дивних, так і потвор-агресорів, герменевтичного сенсу цієї динаміки. Також з'ясовано особливості сприймання в циклі трагедії Голокосту у зв'язку з міжнаціональним контекстом бачення цих подій Р. Ріггзом.

Художнє зображення дивних у гексалогії, знищуваних демонічними потворами, інтерпретується у зв'язку з метафорикою Голокосту. Ключові концепти «Дому дивних дітей» – пам'ять і дім – багато в чому визначають хід розвитку сюжету. Протягом розповідання ідеальний імідж дивних нівелюється, набуває реалістичності. У полемічній тезі про потребу змін у спільноті дивних вичитуємо ідею сучасного, повоєнного єврейства ставати більш відкритим до інтеграції у світове співтовариство. Можемо говорити про утвердження автором християнської тези всепробачення й необхідності віри в людину та її духовну силу і здатність із будь-якого стану повернутись до добра. Віднайдення дітьми пані Сапсан нового дому робить композицію гексалогії кільцевою і відповідає міфопоетичному принципу повернення. Для головного героя принцип повернення також є чинним.

Системний аналіз гексалогії Р. Ріггза «Дім дивних дітей» підтверджує динаміку зміни іміджу єврейства (дивних дітей) протягом розвитку сюжету від ідеалістичного до наближеного до реалізму. Паралельно з цим образи окремих порожнеч аспектно втрачають характеристики абсолютного зла, у чому вбачаємо глибокий гуманізм автора і вплив християнських настанов. Спосіб Р. Ріггза метафорично розповідати про трагедію Голокосту у співвідносному міжнаціональному контексті водночас універсалізує цю трагічну сторінку цивілізації та вводить її у відносно синонімічний ряд, у зв'язку з чим її сумна унікальність децю нівелюється.

Матеріал пропонованого дослідження, на нашу думку, може увійти до ширшого комплексного дослідження новітнього американського та світового фентезі.

Ключові слова: фентезі, єврейство, пам'ять, цикл, історія, метафора.

Andriy GURDUZ,
orcid.org/0000-0001-8474-3773
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Doctoral Candidate at the Department of Ukrainian and Foreign Literature and Comparative Studies
Berdyansk State Pedagogical University
(Berdyansk, Zaporizhzhia region, Ukraine) gurdai@ukr.net

NATIONAL QUESTION IN HEXALOGY “MISS PEREGRINE’S PECULIAR CHILDREN” BY RANSOM RIGGS

Fantasy of the first decades of the XXI century develops new artistic parameters and sets socially significant tasks. Hexalogy “Miss Peregrine’s Peculiar Children” by R. Riggs is representative and innovative in this fantasy and is focused mainly on the problems of existence of the Jewish people – its place among other peoples, critical to its survival historical stages and prospects for the future. At the same time, these problems are considered by the American writer in a multinational historical context, and hexalogy itself is closely related to the fantasy and folklore-mythological tradition. Given the unique approach in the panoramic image of Jewish history, it is important to study the optics of perception of this national culture in modern US literature.

In our article we define for the first time the specifics of the ideological and artistic concept of hexalogy in the aspect of the national (Jewish) question. The key is to identify the dynamics of the writer's rethinking of images of both peculiars and monster-aggressors, the hermeneutic meaning of this dynamic. We also find out the peculiarities of the perception in the cycle of the Holocaust tragedy in connection with the interethnic context of the vision of these events by R. Riggs.

The artistic depiction of the peculiars in hexalogy, destroying by demonic monsters, is interpreted in the light of the Holocaust metaphor. The key concepts of "Miss Peregrine's Peculiar Children" – memory and home – largely determine the course of the plot. During the story, the ideal image of the peculiars is leveled, becomes realistic. In the polemical thesis about the need for change in the peculiar community, we read the idea of modern, post-war Jewry to become more open to integration into the world community. We can speak of the author's affirmation of the Christian thesis of forgiveness and the need for faith in man and his spiritual strength and ability to return to good from any state. Miss Peregrine's discovery of a new home by her children makes the composition of hexalogy circular and corresponds to the mythopoetic principle of return. For the protagonist, the principle of return is also valid.

Systematic analysis of R. Riggs's hexalogy "Miss Peregrine's Peculiar Children" confirms the dynamics of change in the image of Jew (peculiar children) during the development of the plot from idealistic to close to realism. At the same time, the images of individual voids aspectual lose the characteristics of absolute evil, in which we see the deep humanism of the author and the influence of Christian precepts. R. Riggs's way of metaphorically describing the tragedy of the Holocaust in a relevant international context simultaneously universalizes this tragic page of civilization and introduces it into a relatively synonymous series, so that its sad uniqueness is somewhat leveled.

The material of this study, in our opinion, may be included in a broader comprehensive study of modern American and world fantasy.

Key words: *fantasy, Judaism, memory, cycle, history, metaphor.*

Постановка проблеми. Фентезійна романістика перших десятиліть XXI ст., зберігаючи характеристики класичного жанру, розвиває нові художні параметри і ставить перед собою, як ніколи, соціально значимі завдання. За посередництвом фентезійного моделювання викриваються проблеми рабства і расизму, бездуховності суспільства (Р. Рігз), колоніалізму, гендерної нерівності (Х. Векер, Д. Корній), сучасного тоталітаризму (С. Грін, В. Пелевін, О. Шеїн, В. Гранецька, Н. Ліщинська), екології (А. Сапковський), причому на тлі системної ревізійної тенденції релігійних засад (передусім, християнських) і просування багатьма авторами модифікованої моделі відносин добра і зла. З огляду на новизну частині творів цього корпусу надано побіжну характеристику або акцентовано їхні окремі художні властивості. В умовах належно не розробленої теорії фентезі і, отже, принципів аналізу художніх текстів вірогідність здійснення об'єктивного і комплексного аналізу регулярних і численних жанрових поповнень різко знижується.

Репрезентативною і багато в чому інноваційною у фентезі початку XXI ст. є гексалогія Р. Рігза «Дім дивних дітей» ("Miss Peregrine's Peculiar Children", 2011–2021), фокусована переважно на питаннях існування єврейського народу, а саме його місця серед інших народів, критичних для його виживання історичних етапів і перспектив майбутнього. При цьому зазначені проблеми розглядаються американським письменником у різнонаціональному історичному контексті, а сама гексалогія перебуває в тісному зв'язку з фентезійною і фольклорно-міфологічною традицією як показова й оригінальна в системі постмо-

дерністської естетики. З огляду на унікальний (і, згідно з канонами фентезі, почасти ігровий) підхід до панорамного зображення єврейської історії актуальним є дослідження оптики сприймання цієї національної культури в сучасній літературі США. Окрім зазначеного імагологічного вектору, доцільним є студіювання продуктивного переосмислення Р. Рігзом технік і методів постмодерністського письма, зокрема в напрямі «літератури травми», а також динаміки сприймання в гексалогії обсервованого самим письменником єврейського характеру і людини як такої в екстремальних історичних умовах.

Аналіз досліджень. У зв'язку з найбільшим світовим резонансом першої книги «Дому дивних дітей» і через закономірний вихід друком наступних (проте не анонсованих заздалегідь) частин уже з часом нечисленні літературознавчі студії різних років зосереджені на розгляді першого або перших томів циклу. Основним і чи не єдиним предметом висвітлення стає метафоричне зображення Р. Рігзом у переслідуванні монстрами-порожнечами надприродно обдарованих дітей у роки Другої світової війни трагедії Голокосту, адже саме така інтрига заявлена центральною в проблемно-тематичному комплексі першого тому циклу (перш за все варто назвати розвідки Д. Дімарко (DiMarco, 2016) й А. Жажицької (Zarzycka, 2016) як найбільш науково вартісні на момент своєї появи). Водночас важливі для осягнення параболики твору площини міфопоетики, інтертекстуальності тощо майже не висвітлюються. Ключові фентезійні параметри трилогії про дивних, зокрема в компаративному аспекті, простежено нами (Гурдуз, 2017), після чого в українському літературознавстві

з'являється ще декілька студій про Ріггзових дивних. Так, змістовні спостереження образів персонажів і жанрової своєрідності перших книг циклу належать Т. Кушнірової та І. Фісак (Кушнірова, Фісак, 2020), над оніричними мотивами в одній із казок про дивних працювала В. Алексенко (Алексенко, 2021). Остання, однак, аналізує відповідний твір поза контекстом гексалогії, що не дає змогу дослідниці повністю осягнути ідейно-філософський сенс казки як складника метафоричного коду циклу «Дім дивних дітей».

Перспективним уявляється дослідження ідейно-художньої концепції гексалогії Р. Ріггза, котра поки об'єктивно окреслена досить умовно, неповно і часом некоректно, оскільки в наявних роботах об'єктивно не враховані останні три томи американського романного циклу.

Мета статті полягає в тому, щоби вперше визначити специфіку ідейно-художньої концепції гексалогії Р. Ріггза «Дім дивних дітей» в аспекті національного (єврейського) питання. Ключовими завданнями стають виявлення динаміки переосмислення письменником образів як дивних, так і потвор-агресорів, герменевтичного сенсу цієї динаміки, а також з'ясування особливості сприймання в циклі трагедії Голокосту у зв'язку з міжнародним контекстом бачення цих подій Р. Ріггзом.

Виклад основного матеріалу. Художнє піднесення дивних дітей і дорослих у гексалогії Р. Ріггза, гнаних і знищуваних демонічними потворами, однозначно інтерпретується у зв'язку з метафорикою Голокосту як трагедія знищеного фашистами єврейства в часи Другої світової війни (Гурдуз, 2017). У першому томі циклу заявлені принципові контури інтриги в ігровому фентезійному антуражі та в її підтекстному розумінні.

Ключові концепти «Дому дивних дітей» – пам'ять і дім – багато в чому визначають хід розвитку сюжету гексалогії та повністю розкриваються як історична національна пам'ять і як дім-батьківщина, віддалений у єврейському культурному контексті водночас у минуле й майбутнє. Збереження пам'яті в історичних умовах існування єврейського народу є умовою його виживання, і в художньому циклі Р. Ріггза воно своєрідно зашифроване, зокрема, у «внутрішньому» фольклорі твору, а саме «Казках про дивних» (виданих уповні й окремим додатком до власне романів у 2016 р.), що виконують роль герменевтичних ключів до основного тексту й сприяють його параболічному прочитанню.

Існування дивного як надприродно обдарованого народу («Дивосвіт») в різний історичний час – як у Середні віки, так і у XXI ст. – змальо-

ване паралельним звичайному людському і від нього прихованим (зادля зберігання своєї самості через нерозуміння й конфлікти зі звичайними). Самозахист дивних і посилене протистояння монстрам у низці епох (починаючи від невдалого експерименту в Сибіру початку XX ст., у результаті якого виникла загроза власне дивним від потвор і порожнеч як своєрідних вампірів), зрештою, знаходить у гексалогії максимально яскраве вираження з очевидним ідеологічним навантаженням. На питання солдата Першої світової війни до дивних дітей «Ви янголи?» (Ріггз, 2021: 366) Нур відповідає: «Звісно <...> А то (порожнечі – А. Г.) демони» (Ріггз, 2021: 368).

За абсолютного симпатизування письменника до дивних протягом розвитку сюжету їхній майже ідеальний імідж дещо нівелюється, набуває реалістичності. Перш за все такі зміни зумовлені розширенням і варіативністю кола зображуваних дивних та пов'язані з поступовим ускладненням проблемно-тематичного комплексу гексалогії. Уже в її III книзі відзначено, що дивні – не святі, а в IV книзі артикульовано положення про колабораціонізм у роки Другої світової серед деяких дивних, цим «дискредитованих та скомпрометованих» (Riggs, 2019: 46), причому співпрацювали з потворами (метафорично – фашистами) «одні під тиском, інші – охоче, і навіть настільки, що це можна було однозначно потрактувати як злий умисел чи навіть зраду» (Riggs, 2019: 47). Пані Сапсан у зв'язку з окремими дивними-колаборантами визнає необхідність судових процесів усередині дивного суспільства.

У полемічній тезі про потребу змін у спільноті дивних («світ змінився, і ми мусимо мінятися разом із ним» (Riggs, 2019: 48)) вичитуємо ідею сучасного, повоєнного єврейства ставати більш відкритим до інтеграції у світове співтовариство, що дається не так легко (метафорично – переконані в неможливості порозумітися зі звичайними людьми дивні і в новітній час не залишають свої часові петлі (Riggs, 2019: 71)): «Вони думають, що цей світ уже став настільки відкритим і толерантним місцем, що ми б могли просто вийти з укриття» (Riggs, 2019: 49). Очевидно, віднайдення дивними дітьми в «Карті днів» способу виходити зі своєї часової петлі (у межах якої вони живуть необмежено довго) і не старіти, як раніше, є метафорою оптимістичного погляду автора на майбутнє зміцнення взаємин єврейської спільноти і світу без небезпеки для першої.

Розташовуючи «імперію дивних» на сході Сполучених Штатів (Ріггз, 2021: 10), американець Р. Ріггз критикує співвітчизників

(«Америка – то огидне, небезпечне місце» (Рігз, 2021: 52)), зокрема, через наявні в їхній історії допущені ними трагічні сторінки. Певно, новим для розмови про Голокост бачиться сполучення Р. Рігзом в одному контексті тем переслідування єврейства в часи Другої світової війни і рабства у США, а також пізнішого расизму. У репліці про рабство один із персонажів звинувачує Сполучені Штати як країну, котру «було створено вкраденою в чорношкірого народу працею та на вкраденій у корінного народу землі» (Riggs, 2019: 290). Підкреслимо, що в запереченні насилля загалом Р. Рігз викриває рабство як «величезне узаконене зло, наймовірне за масштабом» (Riggs, 2019: 290), тобто синонімічні у цьому сенсі у творі і потвори, і рабовласники. Артикульована в аналізованому тексті також проблема ставлення до афроамериканців у 1970-ті рр., через яку Джейкобу Портману стає соромно за свою землю.

Символічне згадування американських людей-Ікс у гексалогії уявляється нам не випадковим, адже з героями Р. Рігза їх зближує не тільки екстрасенсорна обдарованість, але й те, що «люди-Ікс, принаймні метафорично, – євреї» (Kavadlo, 2009: 42).

Паралельне введення в дискурс про Голокост тематики рабства і расизму спонукає до прямого зіставлення цих історичних трагедій, формуючи єдиний контекст жертви як такої в пам'яті людства. Так, з одного боку, тема єврейського переслідування універсалізується до рівня проблеми насилля над людиною загалом; з іншого ж боку, трагічна унікальність Голокосту (вже як інтегрованого складника мозаїки цивілізаційних трагедій) нівелюється. Про подібну ситуацію пише Ф. Накві так: «Єврейські жертви нацизму ризикують стати певними жертвами серед багатьох» (Naqvi, 2007: 7).

Більш рельєфним як американський, так і єврейський характер стає завдяки характеристичним реплікам у творі щодо інших національностей. Так, у «Місті порожніх. Втечі з Дому дивних дітей» автор співчуває англійцям часів Другої світової війни («Щоб знищити собор Святого Павла (як, власне, і дух самого міста), знадобилося б щось більше, ніж кілька бомб» (Riggs, 2014: 227)).

Наскрізним у циклі є франкенштейнівський мотив, оригінально розкритий на прикладі групи дивних, повсталих проти законів природи і в прагненні отримати безсмертя перетворених на кровопивць порожнеч та їх похідних – потвор. «І потім порожнеча сіла і випрямила спину, як чудовисько Франкенштейна, що ожило» (Riggs, 2015: 245). Проведення цього мотиву в романному циклі

реалізоване не тільки згадуванням доктора Франкенштейна, протистоянням дивних звироднілим монстрам, але й системним застосуванням персонажем Єнохом здатності «оживляти» на певний час мертві створіння та неживі предмети, примушуючи їх виконувати потрібні йому дії. Образ творіння Франкенштейна тут сполучений з образом зомбі, а в одному з епізодів – і з образом Лазаря (що прикметно в означеному національно доміантному контексті). Так, наказ Єноха вбитій Ві у «Спустошенні Диявольського Акра» «Підведися, мертва жінко <...> Підведися й говори» (Рігз, 2021: 183) асоціюється з біблійною сценою воскресіння Христом Лазаря. Характерна при цьому зміна статі оживлюваної людини порівняно зі Святим Письмом.

Важлива здатність Джейкоба Портмана і в демонічній порожнечі як колишній людині розгледіти залишки душі (Riggs, 2015: 266), співчувати порожнечам. У заключному томі циклу порожнеча Хорейшію проходить зворотний колишній деградації шлях і, повернувшись до стану нормальної людини, захищає дивних дітей (Рігз, 2021: 359). З огляду на Рігзову метафорику можемо говорити про утвердження автором християнської тези всепробачення й необхідності віри в людину та її духовну силу і здатність із будь-якого стану повернутись до добра. Очевидно, Хорейшію – збірний образ уведених в оману гітлерівським режимом людей, які згодом змогли зрозуміти свою помилку і перейти на бік гнаних. Багатозначна тут така фраза персонажа: «Хоч ми й прокляті, та невинними нас не назвеш» (Рігз, 2021: 361).

Крім того, положення про одухотвореність демонічної істоти (наприклад, вампіра) суголосне тенденції реінтерпретації стереотипно негативного легендарно-міфологічного образу в кінці ХХ – початку ХХІ ст. Також наявний художній досвід розкриття тези щодо проявів демонічного як виліковної чи невиліковної хвороби, варіацію чого бачимо на прикладі «Дім дивних дітей». До речі, картина світу в гексалогії, певно, подібна до організації світу у «Вартах» С. Лук'яненка (1999–2014 рр.), причому в коментуванні американським і російським авторами відповідно перероджених дивних та Інших фіксуємо положення вампіризму. Так, характеризуючи порожнеч, пані Сапсан говорить: «Наша кров є їхньою єдиною надією на порятунок» (Riggs, 2013: 260). Аналогічним є ставлення перероджених дивних (монстрів) і звичайних обдарованих у циклі Р. Рігза та нищення переродженими вампірами своїх звичайних одноплемінників у «Нації вампірів» реж. Т. Чапканова.

Логіка розвитку сюжету в творі Р. Рігза засвідчує вимушене залишення дивними дітьми пані Сапсан їхнього будинку й наступний пошук дому (зокрема, духовного) в широкому розумінні. Ці пошуки успішно завершуються в екзистенційному й буквальному сенсі. Те, що віднайдений дім, куди вселяються діти пані Сапсан, є копією старого (Рігз, 2021: 537), робить композицію гексалогії кільцевою та відповідає міфопоетичному принципу повернення (недаремно дивні діти пані Сапсан не могли розпрощатися з їхньою зруйнованою домівкою: «Нехай вони й знали, що вона втрачена, та це знання ніяк не допомогло б відпустити пам'ять про неї» (Riggs, 2014: 21)). У цьому сенсі важливе приховане апелювання прозаїка до «Улісса» Дж. Джойса: прізвище милої серцю Джейкоба дівчини Емми – *Блум*, а в п'ятій книзі циклу «Пташині збори» з'являється постать *Улісса Кричлі*.

Для головного героя принцип повернення також є чинним, адже протягом пригод він послідовно відкриває в собі здатність приборкувати порожнеч, дізнається про таємниці діда і батька, а також про природу власного дару, тобто в певному сенсі повертається до своїх основ. Виявлення Джейкобом Портманом у «Спустошенні Диявольського Акра» свого генетичного зв'язку з порожнечами («Ти ніколи не замислювався над своїм умінням контролювати порожняків? <...> Усе тому, Джейкобе, що всередині тебе є часточка порожняка» (Рігз, 2021: 494)) є органічним популярному в кінці ХХ – перших десятиліттях ХХІ ст. мотиву пов'язаності добротворця зі злом як буквализованої метафори поєднання в людині начал добра і зла (наявний у «Ван Хельсінгу» (2004 р.) реж. С. Соммерса, «Напівжитті» С. Грін (2014–2016 рр.) тощо). У формальному вираженні відповідне рішення Р. Рігза близьке стратегії Дж. К. Ролінг, адже у «Гаррі Поттері і смертельних реліквіях» (2007 р.) виявляється, що «частина Лорда Волдеморта живе в Гаррі <...> І поки цей фрагмент душі <...> залишається поєднаним і захищеним Гаррі, Лорд Волдепорт не може померти» (Rowling, 2007: 551). Водночас Р. Рігз іде далі в розвитку зазначеного мотиву, адже він примушує свого героя на певний час перетворитися на монстра – тілесно і морально відчуті сутність свого тіньового боку особистості, прийняти звіра в собі й перемогти.

У полізначності образів порожнеч метафорично тонко передано, на нашу думку, небезпеку забуття трагедії Голокосту, адже про «процес забуття, ліквідації, знищення, ба навіть анігіляції спогадів та історії» Ж. Бодріяр пише як про «чорну

діру» (Бодріяр, 2004: 76). У постмодерному дискурсі концепція порожнеч Р. Рігза (потвори «<...> чорними очима» (Рігз, 2021: 12)) органічна й природна. Варто пригадати тут і «чорні пустоти» (Green, 2014: 297) в очах Натана Берна з «Напівлихого» С. Грін, і мотив порожніх очей у трилогії «Притулок» («Asylum», 2013–2015) М. Ру, і «переливчасту порожнечу» в очах окремих негативних персонажів «Відунського сокола» А. Закордонця (Закордонець, 2015: 151, 157).

Слід зауважити, що повністю міфологема пам'яті розкриває семантику під час наскрізного аналізу циклу про дивних, де специфіка відповідного концепту полягає у спрямованості як у минуле (традиційний вектор), так і в майбутнє. Багатозначні в герменевтичному трактуванні слова Міларда про важливість для нащадків боротьби навіть переможених злом дивних «Навіть тоді наші зусилля не вважатимуться марними <...> адже ми залишимося тими, хто боровся. <...> І, можливо, це надихне їх зробити ще одну спробу» (Рігз, 2021: 414). Справді, критичні чи близькі до таких історичні моменти в житті нації сприяють актуалізації в ній патріотизму, національної ідеї. Погоджуємося з Ж. Дерридою, що зазначав таке: «Саме тоді, коли те, що набуває форми обміну, зустрічі, так званого філософського спілкування, посилюється, піддає національну самототожність <...> усіляким впливам, щепленням, викривленням, гібридизації тощо, саме тоді національна самосвідомість, пошуки самототожності, самовизначення, національного самоствердження виявляються більшою мірою» (Деррида, 2007: 131).

Висновки. Як видно з вищевказаного, наскрізний системний аналіз гексалогії Р. Рігза «Дім дивних дітей» підтверджує динаміку зміни іміджу єврейства (дивних дітей) протягом розвитку сюжету від ідеалістичного до наближеного до реалізму. Паралельно з цим образи окремих порожнеч аспектно втрачають характеристики абсолютного зла, у чому вбачаємо глибокий гуманізм автора і вплив християнських настанов. Спосіб же Р. Рігза метафорично розповідати про трагедію Голокосту у співвідносному міжнаціональному контексті водночас універсалізує цю трагічну сторінку цивілізації та вводить її у відносно синонімічний ряд, у зв'язку з чим її сумна унікальність дещо нівелюється.

Матеріал пропонованого дослідження, на нашу думку, сприяє глибшому розумінню творчості Р. Рігза і може увійти до ширшого комплексного дослідження новітнього американського й світового фентезі, як і до перспективної праці з проблем сучасної антивоєнної прози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексенко В. Оніричні мотиви у казці Р. Ріггза «Дівчинка, що вмiла приручати нічні жахіття». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2021. Вип. 50. Т. 2. С. 12–14.
2. Бодрияр Ж. Симулякри і симуляція / пер. з фр. В. Ховхун. Київ : Основи, 2004. 230 с.
3. Гурдуз А. Трилогія Ренсома Ріггза про дивних дітей і криза міфотворчості початку ХХІ століття. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2017. Вип. 9. С. 52–61.
4. Деррида Ж. Позичення / пер. с фр. В. Бибихина. Москва : Академический Проект, 2007. 160 с.
5. Закордонєць А. Відунський сокіл : роман-фентезі. Луцьк : Твердиня, 2015. 304 с.
6. Кушнірова Т., Фісак І. Жанрова своєрідність роману «Дім дивних дітей» Ренсома Ріггза. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка*. 2020. № 4 (335). С. 142–150.
7. Ріггз Р. Пташині збори : роман / пер з англ. В. Кучменко. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2020. 336 с.
8. Ріггз Р. Спустошення Диявольського Акра : роман / пер з англ. В. Кучменко. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 544 с.
9. DiMarco D. Time Appropriation and Phototextual Intervention in Ransom Riggs' *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children*. *Misfit Children: An Inquiry into Childhood Belongings* / ed. by M. P. J. Bohlmann. Lanham ; Boulder ; New York ; London : Lexington Books, 2016. P. 109–126.
10. Green S. *Half Bad*. Falkirk : Penguin Books, 2014. 384 p.
11. Kavaddo J. X-Иstential X-Men: Jews, Supermen, and the Literature of Struggle. *X-Men and Philosophy: Astonishing Insight and Uncanny Argument in the Mutant X-Verse* / ed. R. Housel, J. J. Wisnewski. New Jersey : Wiley, 2009. P. 38–49.
12. Naqvi F. The Literary and Cultural Rhetoric of Victimhood: Western Europe, 1970–2005. New York : Palgrave Macmillan, 2007. 264 p.
13. Riggs R. *Hollow City*. Philadelphia : Quirk Books, 2014. 428 p.
14. Riggs R. *Library of Souls*. Philadelphia : Quirk Books, 2015. 463 p.
15. Riggs R. *A Map of Days*. London : Penguin Books, 2019. 480 p.
16. Riggs R. *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children*. Philadelphia : Quirk Books, 2013. 382 p.
17. Rowling J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. London : Bloomsbury, 2007. 608 p.
18. Zarzycka A. The Gothicization of World War II as a Source of Cultural Self-Reflection in *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children* and *Hollow City*. *War Gothic in Literature and Culture* / ed. by A. S. Monnet, S. Hantke. New York ; London : Routledge ; Taylor & Francis Group, 2016. P. 229–244.

REFERENCES

1. Aleksenko V. Onirychni motyvy u kaztsi R. Rihhza "Divchynka, shcho vmila pryruchaty nichni zhakhittya". [Oneiric motives in the tale "The Girl Who Was Able to Tame the Night Horrors" by R. Riggs]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Filolohiya: [Scientific herald of International Humanitarian University. Series: Philology]*. 2021. Iss. 50. Vol. 2, pp. 12–14 [in Ukrainian].
2. Bodriyar Zh. Symulyakry i symulyatsiya. [Simulacra and simulation] / transl. from French. V. Hovhun. Kyiv : Osnovy, 2004. 230 p. [in Ukrainian].
3. Gurduz A. Trylohiya Rensoma Ryggza pro dyvnykh ditey i kryza mifotvorchosti pochatku XXI stolittya. [Ransom Riggs' trilogy about peculiar children and the crisis of myth-making of the beginning of the XXI century]. *Literatury svitu: poetyka, mentalnist i dukhovnist*. 2017. Iss. 9, pp. 52–61 [in Ukrainian].
4. Derrida Zh. Pozitsii. [Positions] / transl. from French V. Bibikhin. Moscow : Akad. Proyekt, 2007. 160 p. [in Russian].
5. Zakordonets A. Vidunskyy sokil. [Sorcerer falcon]: a novel-fantasy. Lutsk : Tverdnyia, 2015. 304 p. [in Ukrainian].
6. Kushnirova T., Fisak I. Zhanrova svoyeridnist romanu "Dim dyvnykh ditey" Rensoma Riggza. [Genre originality of the novel "Miss Peregrine's Home for Peculiar Children" by Ransom Riggs]. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University*. 2020. № 4 (335), pp. 142–150 [in Ukrainian].
7. Riggz R. Ptaashni zborny. [The Conference of the Birds]: a novel / transl. from Engl. V. Kuchmenko. Kharkiv : Klub simeynoho dozvillya, 2020. 336 p. [in Ukrainian].
8. Riggz R. Spustoshennya Dyyavolskoho Akra. [The Desolations of Devil's Acre]: a novel / transl. from Engl. V. Kuchmenko. Kharkiv : Klub simeynoho dozvillya, 2021. 544 p. [in Ukrainian].
9. DiMarco D. Time Appropriation and Phototextual Intervention in Ransom Riggs' *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children*. *Misfit Children: An Inquiry into Childhood Belongings* / ed. by M. P. J. Bohlmann. Lanham ; Boulder ; New York ; London : Lexington Books, 2016, pp. 109–126.
10. Green S. *Half Bad*. Falkirk : Penguin Books, 2014. 384 p.
11. Kavaddo J. X-Иstential X-Men: Jews, Supermen, and the Literature of Struggle. *X-Men and Philosophy: Astonishing Insight and Uncanny Argument in the Mutant X-Verse* / ed. R. Housel, J. J. Wisnewski. New Jersey : Wiley, 2009, pp. 38–49.
12. Naqvi F. The Literary and Cultural Rhetoric of Victimhood: Western Europe, 1970–2005. New York : Palgrave Macmillan, 2007. 264 p.
13. Riggs R. *Hollow City*. Philadelphia : Quirk Books, 2014. 428 p.
14. Riggs R. *Library of Souls*. Philadelphia : Quirk Books, 2015. 463 p.
15. Riggs R. *A Map of Days*. London : Penguin Books, 2019. 480 p.
16. Riggs R. *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children*. Philadelphia : Quirk Books, 2013. 382 p.
17. Rowling J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. London : Bloomsbury, 2007. 608 p.
18. Zarzycka A. The Gothicization of World War II as a Source of Cultural Self-Reflection in *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children* and *Hollow City*. *War Gothic in Literature and Culture* / ed. by A. S. Monnet, S. Hantke. New York ; London : Routledge ; Taylor & Francis Group, 2016, pp. 229–244.